עין משפט
נר מצוה

לא א מיי' פ"כ מהל' איסורי ביאה הלכה יז טוש"ע אה"ע סימן ג סעיף ח:
לב ב מיי' שם הלכה יח טוש"ע שם סעיף ט:
לג ג מיי' פ"ה מהלכות נחלות הלכה ג סמג עשין לו:
לד ד מיי' פ"כ מהל' איסורי ביאה הלכה יח:
לה ה ו ז מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סימן ג סעיף ט:
לו ח מיי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכה ב:

היו לו אחים מן הראשון ואחים מן השני שלא מאותה האם הוא חולץ ומייבם והם אחד חולץ ואחד מייבם [א]היה אחד ישראל ואחד כהן נושא אשה ראויה לכהן ואין מטמא למתים ואם נטמא אינו סופג את הארבעים אינו אוכל בתרומה ואם אכל אינו משלם קרן וחומש ואינו חולק על הגורן ומוכר התרומה והדמים שלו ואינו חולק בקדשי הקדשים ואין נותנין לו את הקדשים ואין מוציאין את שלו מידו ופטור מן הזרוע והלחיים והקיבה ובכורו יהא רועה עד שיסתאב ונותנין עליו חומרי כהנים וחומרי ישראלים [ב]היו שניהם כהנים הוא אונן עליהם והם אוננים עליו הוא אינו מטמא להם והם אינן מטמאים לו [א][ג]הוא אינו יורש אותן אבל הם יורשין אותו ופטור על מכתו ועל קללתו של זה ושל זה [ד]עולה במשמרו של זה ושל זה ואינו חולק אם היו שניהם במשמר אחד נוטל חלק אחד: **גמ'** [ב]דוקא מיחלץ והדר יבומי אבל יבומי ברישא לא דקא פגע ביבמה לשוק אמר שמואל[ג] [ה]עשרה כהנים עומדים ופירש אחד מהם ובעל הולד שתוקי מאי שתוקי אילימא שמשתקים אותו מנכסי אביו פשיטא מי ידעינן אבוה מנו [ו]אלא שמשתקין אותו מדין כהונה מאי טעמא אמר קרא [1]והיתה לו ולזרעו אחריו בעינן זרעו מיוחס אחריו וליכא מתקיף לה רב פפא אלא מעתה גבי אברהם דכתיב [2]להיות לך לאלהים ולזרעך אחריך התם מאי קא מזהר ליה רחמנא הכי קאמר ליה לא תנסב עובדת כוכבים ושפחה דלא ליזיל זרעך בתרה מיתיבי [ד]ראשון ראוי להיות כהן גדול והא בעינן זרעו מיוחס אחריו וליכא זרעו מיוחס אחריו דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא [ז]וכי גזור רבנן בזנות בנשואין לא גזור רבנן ובזנות מי גזור רבנן והתנן מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים ונשאת וילדה מאי אחר בעלה אילימא אחר מיתת בעלה אימא סיפא הוא אונן עליהם והם אוננים עליו בשלמא הוא אונן עליהם משכחת לה בנשואין דשני וליקוט עצמות דקמא אלא הם אוננים עליו היכי משכחת לה קמא הא מית ליה ואלא בגרושה ומאי אחר בעלה אחר גט בעלה אימא סיפא הוא אין מטמא להם והם אינן מטמאין לו בשלמא הן אין מטמאין לו לחומרא דכל חד וחד דלמא לאו בריה הוא אלא הוא אין מטמא להם אמאי בשלמא לשני לא ליטמי ליה אלא לראשון ליטמי ליה ממה נפשך אי בריה הוא שפיר קא מטמא ליה ואי בר בתרא הוא שפיר קא מטמא ליה דחלל הוא אלא לאו בזנות ומאי אחר בעלה אחר בועלה וקתני סיפא עולה במשמר של זה ושל זה ותיובתא דשמואל אמר רב שמעיא בממאנת ממאנת מי קא ילדה והתני רב ביבי קמיה דרב נחמן [ח]שלש נשים משמשות במוך קטנה מעוברת ומניקה קטנה שמא תתעבר ותמות מעוברת שמא תעשה עוברה סנדל מניקה שמא תגמול את בנה וימות ואיזו היא קטנה מבת אחת עשרה שנה ויום אחד עד בת שתים עשרה שנה ויום אחד פחות מיכן או יתר על כן משמשת כדרכה והולכת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אחת זו ואחת זו משמשת כדרכה והולכת ומן השמים ירחמו שנאמר [3]שומר פתאים ה' משכחת לה [ט]בקידושי טעות וכדרב יהודה אמר שמואל [י]דאמר רב יהודה אמר שמואל משום רבי ישמעאל [4]והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת [כ]ויש לך אחרת שאף על פי שלא נתפשה מותרת ואי זו זו שקדושיה קידושי טעות שאפילו בנה מורכב לה על כתפה ממאנת והולכת לה:
היו

היו לו אחין מן הראשון ומן האחרון שלא מאותה האם הוא או חולץ או מייבם. לאשת בן הראשון אם אחיו הוא הרי טוב ואם לאו נכרית היא אצלו וכגון שאין אח אלא הוא דליכא לספוקי ביבמה לשוק וכן לאשת בן האחרון: **והן.** אחין אחד חולץ ואחד מייבם או בן הראשון או בן האחרון חולץ לה וחברו מייבם אם יבמתו היא הרי טוב ואם לאו נכרית היא ומשום יבמה לשוק ליכא שהרי חלץ לה יבמה: **אין סופג.** דלמא לאו כהן הוא: **הוא אונן עליהם.** לחומרא שמא זה אביו וביום מיתתו אסור זה לאכול בקדשים שמא אנינות חלה עליו וכן הן אוננים עליו וביום מותו אסורים שניהם בקדשים. ופריך בגמרא ה"ד דשניהם חיין א"ת בגרושה אמאי הוא אין מטמא לראשון אם בנו הוא הרי טוב ואם אינו בנו הרי הוא חלל וכו' מפרש בגמרא: **הוא אינו יורש אותן.** דיורשיו מדחין אותו אלו אצל אלו והן יורשין אותו דמי מעכב על ידן והוי ממון המוטל בספק וחולקין בין שניהם: **ועולה במשמרו כו'.** לעבוד ואין בני משמר מעכבין עליו אבל אינו חולק דכל משמר דחי ליה לגבי חבריה: **גמ' דוקא מיחלץ והדר יבומי.** היו לו אחין מן הראשון ומן השני שלא מאותה האם דקתני מתני' והן אחד חולץ ואחד מייבם דוקא מיחלץ חד והדר יבומי חבריה אבל יבומי ברישא לא דלמא פגע ביבמה לשוק שמא יבמתו של חברו היא ולא שלו: **הולד שתוקי.** וכשר הוא דהא פשיטא לן דבן כהן הבא על הפנויה הוא: **מדין הכהונה.** מלעבוד עבודה. ואף על גב דלענין יוחסין לישא אשה כשר הוא פסול לעבודה: **אחריו.** שניכר זרעו שהוא שלו: **מאי קא מוזהר ליה רחמנא.** הואיל והוא אחריו קא דרשת ליה לענין פסול כהונה הכא מאי פסול קא דרשת ביה הא ודאי גבי ישראל כשר הוא כגון עשרה כשרים עומדים ופירש אחד מהם ובעל: **וזרעך בתרה.** כדאמר בפ"ג דקידושין (דף סח:) שפחה הוולד כמוה דכתיב האשה וילדיה עובדת כוכבים דכתיב כי יסיר את בנך בנך הבא מן הישראלית קרוי בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה: **ראשון ראוי להיות כ"ג.** היכא שמייבם אשת אחיו בתוך ג' וילדה ספק בן ט' לראשון ספק בן שבעה לאחרון בפרק החולץ: **בשלמא הוא אונן עליהם משכחת לה.** אפילו בנשואין ואע"ג דקמא מית ליה כגון שלקטו עצמותיו לסוף שנים מרובות אונן זה ספק עליהם ואסור בקדשים דתנן בפסחים (דף צא:) השומע על מתו והמלקט עצמות אוכל בקדשים לערב אבל כל היום אסור: **בשלמא לשני לא ליטמא.** שמא בן הראשון הוא וכהן כשר הוא: **אלא לאו בזנות.** שניהם באו עליה בזנות והלכך אין מיטמא להן דבין כך ובין כך כהן כשר הוא ומשכחת הוא אונן עליהם והן עליו דהא תרווייהו חזו ליה: **בממאנת.** לעולם בזנות לא מיתוקמא דהא פסול לעבודה ולא מצי למיתני עולה במשמרו של זה ושל זה אלא היכי משכחת לה דרואה במיתת שניהם ואין מיטמא להן דכהן כשר הוא בממאנת יתומה שמיאנה בבעלה ולא שהתה שלשה חדשים וניסת: **משמשות במוך.** מותרות (לשמש) ליתן מוך באותו מקום שלא יתעברו: **שמא תעשה עוברה סנדל.** עובר שני דוחק את הראשון ופוחת את צורתו בהמפלת (נדה כה.): **ואי זו היא קטנה.** **מבת י"א כו'.** ולענין מיאון נמי בת י"ב ויום אחד לא ממאנת ומקמי הכי קתני דאי מיעברא מתה פחות מכאן אינה מתעברת כלל יותר על זה אי מיעברא לא מתה: **בקידושי טעות.** על תנאי ולא נתקיים דנפקא מיניה בלא גיטא וניסת בתוך ג' ומשכחת לה דרואה מיתת שניהן וכהן כשר הוא לפיכך אין מיטמא להן ועולה במשמרו לעבוד דבזנות כהאי גוונא דהוי ע"י נשואין לא גזור רבנן: **היא.** מיעוטא הוא והכי קאמר היא כלומר אשה גמורה דכי לא נאנסה וזינתה אסורה ויש לך אחרת שאף על פי שנבעלה תחת בעלה ברצון מותרת לבעלה ואי זו זו כו': **והולכת לה.** וכיון דלא בעיא מיניה גיטא לאו אשתו הויא ואי זינתה הרי היא כפנויה שזינתה ומותרת לו:
חייב

היו לו אחין מן הראשון ומן השני כו'. פי' ומתו כולן ולא נשאר כי אם הוא לבדו חולץ או מייבם אבל אם היה לו אח אחר לא דהויא לה יבמה לשוק: **ואי** זו זו שקידושיה קדושי טעות. אסמכתא בעלמא היא דפשיטא דלאו קידושי נינהו[כ]:
הכה

תוס' חד מקמאי

אמר שמואל עשרה כהנים [עומדים] ופירש אחד מהם ובעל הולד שתוקי מאי שתוקי אילימא שמשתיקין אותו מנכסי אביו פשיט' מי ידעינן אביו מאן ניהו. פי' ואפי' תפס פשיטא דמפקינן מיניה אלא מאי שתוקי שמשתקין אותו מדין כהונה דכתיב והיתה לו ולזרעו אחריו ובעי' זרעו המיוחס אחריו וליכא מיתיבי ראשון ראוי להיות כ"ג פי' גבי יבמה שנתייבמה בתוך ג' חדשים שמת בעלה קאי ואמאי הא בעי' זרעו המיוחס אחריו וליכא אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא וכי גזור רבנן בזנות בנשואים לא גזור. ובזנות מי גזור רבנן והתנן וכן מי שלא שהתה ג' חדשים אחר בעלה ונשאת וילדה מאי אחר בעלה אי לימא אחר מיתת בעלה אימא סיפא הוא אונן עליהם והם אוננין עליו בשלמא הוא אונן עליהם משכחת לה בנשואין ולקוט עצמות דקמא אלא הם אוננין [עליו] היכי משכחת לה הא מית ליה אלא בגרושה ומאי אחר בעלה אחר גט בעלה אימא סיפא הוא אין מטמא להם והן אין מטמאין לו בשלמא הן אין מטמאין לו לחומרא משום דדלמא כל חד וחד לאו בריה הוא אלא הוא אין מטמא להם בשלמא לשני לא מטמא ליה אלא לראשון ליטמי ליה ממ"נ אי בריה הוא שפיר קמיטמא ליה ואי דבתרא הוא חלל הוא אלא לאו בזנות ומאי אחר בעלה אחר בועלה וקתני סיפא דעולה במשמר של זה ושל זה ותיובתא דשמואל ואוקי בקידושי טעות וכרב יהודה אמר שמואל דאמר משום ר' ישמעאל והיא לא נתפשה אסורה הא נתפשה מותרת ויש לך אחרת שאע"פ שלא נתפשה מותרת ואיזו זו שקידושיה קדושי טעות שאפילו בנה מורכב על כתפה ממאנת והולכת לה: **מתני'** וכן מי שלא שהתה ג' חדשים אחר בעלה ונשאת וילדה ואין ידוע אי בן ט' לראשון או בן ז' לשני היו לה בנים מן הראשון ובנים מן האחרון הן חולצין ולא מייבמין וכן הוא להם חולץ ולא מייבם היו לו (ב') אחים מן הראשון ואחים מן השני שלא מאותה האם הוא חולץ ומייבם והן א' חולץ מיבם [וא' מייבם] היה אחד כהן ואחד ישראל נושא אשה הראויה לכהונה ואינו מטמא למתים ואם נטמא אינו סופג את הארבעים ואינו אוכל בתרומה ואינו משלם חומש ואינו חולק על הגורן ומוכר התרומה והדמים שלו ואינו חולק בקדשי מקדש פי' עורות קדשים ואין נותנין להם קדשים פי' בכורות וחרמים ואין מוציאים את שלו מידו ופטור מן המתנות ובכורו ירעה עד שיסתאב ונותנים עליו חומרי כהנים וחומרי ישראל היו שניהם כהנים הם אוננים עליו והוא אונן עליהם הוא אינו מטמא להם והם אינם מטמאים לו הוא אינו יורש אותם אבל הם יורשים אותו [ואינו] חייב על הכאתו ועל קללתו של זה ושל זה ועולה במשמרו של זה ושל זה ואינו חולק היו שניהם בבית אב אחד נוטלים חלק אחד. בדיני התערובות לא אכתוב דבר מפני שהוא דבר שאינו מצוי:

מסורת הש"ס

א) לעיל לז., ב) [לעיל לח: לט:], ג) כתובות יג:, ד) לעיל לז., ה) לעיל יב: כתובות לט. נדרים לה: נדה מה. [תוספתא נדה פ"ב], ו) [ע' תוס' לעיל ב: ד"ה ואין], ז) כתובות נא: עד. נדה נב., ח) [שמות כא], ט) [דברים ז], י) [לעיל לז.], כ) [וע"ע תוס' לעיל ו: ד"ה ואי זו],

תורה אור השלם

1. וְהָיְתָה לּוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: במדבר כה יג
2. וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ: בראשית יז ז
3. שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְיָ דַּלֹּתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: תהלים קטז ו
4. וְשָׁכַב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זֶרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמָאָה וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה: במדבר ה יג

מוסף רש"י

הוא אינו יורש אותן. לא זה ולא זה, דבני ראשון מדחו ליה אצל בני אחרון ובני אחרון אצל בני ראשון, **אבל הם יורשים אותו.** בין שניהם (לעיל לז:). **ופירש אחד מהם.** ואין ידוע איזה הוא (כתובות יג:). **ראשון.** דספק הוא, **ראוי להיות כהן גדול.** ממה נפשך (לעיל לז.). **משמשות במוך.** מותרות לתת מוך במקום תשמיש כשהן משמשות כדי שלא יתעברו (לעיל יב:) מותר להן לשמש במוך, ואין כמשחיתות זרע (כתובות לט.) או: תקנתן הוה לשמש במוך שלא יתעברו (נדה מה.). **שמא תעשה עוברה סנדל.** ולד שאין לו צורת פנים, וקיימא לן במסכת נדה (כה:) אין סנדל שאין עמו ולד, משל לאדם שסטר את חבירו והחזיר צורתו לאחוריו, דכשהיא מעוברת וחוזרת ומתעברת דוחק האחד את חבירו ופוחת צורתו (לעיל יב:) שאם תתעבר עובר שני, פוחת השני את צורת הראשון ודומה לסנדל שהוא דג שבים (כתובות לט.) או: כשמתעברת תאומים פעמים שאחד דוחק את חבירו ופוחת את צורתו כדאמרינן אין סנדל שאין עמו ולד (נדה מה.). **שמא תגמול את בנה.** אם תתעבר תהא צריכה לגמול את בנה מלהניק, כמו (בראשית כא) ויגמל, לשון הבדלה (לעיל יב:) תפריש את בנה מלהניק מחמת עיבורה (נדה מה.) מפני שהחלב נעכר כשמתעברת ואינו טוב ליונק ותצטרך להעתיקו משדים וימות (כתובות לט.). **ואיזו היא קטנה.** הראויה להתעבר ולמות (לעיל יב:). **פחות מיכן.** מבת י"א שנה משמשת כדרכה לפי שלא תתעבר (כתובות לט.) אינה צריכה לשמש במוך דודאי לא תתעבר (נדה מה.). **או יתר על כן.** על בת י"ב שנה משמשת כדרכה שאם תתעבר לא תמות (כתובות לט. וכעי"ז לעיל יב:). **והיא לא נתפשה אסורה.** והיא מיעוטא הוא והכי דריש היא אשה סתמא שקדושיה גמורין היא דכי לא נאנסה אסורה לבעלה (נדה נב:) כלומר בסתם אשה אמרתי לך טעם האיסור תלוי בלא נתפשה הא נתפשה מותרת (כתובות נא:). **ויש לך אחרת שאף על פי שלא נתפשה מותרת.** שאפילו זינתה שלא באונס מותרת לבעל ולבועל (נדה נה.) שאף על פי שברצון מותרת (כתובות נא:). **ואיזו זו שקדושיה קדושי טעות.** אם זינתה תחתיו מותרת לו לפי שאינה אשתו אלא פנויה בעלמא היא (כתובות נא:). **שאפילו בנה מורכב לה על כתפה כו'.** דלאו נישואין הוו, לענין זנות נמי לא מיתסרא עליה דפנויה בעלמא היא ולא אמרינן בעילות שבעל משגדלה הוו קידושין, דקסבר כל הבועל על דעת קידושין הראשונים הוא בועל ולא נתכוין לחזור ולקדשה (נדה נב.).